

Victor DUMBRĂVEANU (n. 20 august 1946, Corlăteni, Bălți, RSSM – 4 decembrie, 2011, Chișinău), prozator și publicist român originar din Basarabia, Maestru al Literaturii. A absolvit Universitatea de Stat din Moldova în 1968. A fost redactor și redactor-șef la mai multe reviste: „Tinerimea Moldovei” (1972-1977), „Orizontul” (1986-1989), „Columna” (1986-1991), „Curierul de seară” (1992-1995), „Capitala” (2000-2005), „Moldova” (2006-2011). Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și din România. A fost consilier al Președintelui Consiliului Coordonator al Audiovizualului (1997-2001), consilier al Ministrului Culturii din Republica Moldova (1995-1997), redactor-șef al revistei „Știința” (1992-1995), redactor-șef al Agenției „Moldpresa” (1992-1995).

Cărți publicate: (povestiri și nuvele) *Insula de coral*, 1975; *Fratele*, 1976; *Strigătul de pe celălalt țărm al dragostei*, 1977; *File de adio*, 1981; *Minunile Meșterului Întrece-Timp*, 1985; *Păsărea din noi*, 1987; *Vornicel la nunta badei*, 1988; *Puștani*, 1989; *Galopul cailor de lut*, 1991; *Trăim ultima dată*, 2002; *Goangele Dădiței*, 2008; *Lecția de amor*, 2010; *Plânsul jucăriilor stricate*, 2010; *Primăvara fără noi*, 2010; *Bezna albă*, 2011; (romane) *Numește fericirea altfel*, 1981; *Nesomnul bărbaților*, 1985; *Casa cu fața spre ispită*, 1993; *Îngerii de ceață* (romanul unui licean singuratic), 2008; *Păunița sau pasărea din noi*, 2009; (culegere de publicistică și eseuri) *Orele de dimineață*, 1978; *Trenul ce aduce primăverile*, 1980; *Plecăciune în fața izvorului*, 1983; *Dor de casă*, 1989.

În 2015, grație eforturilor depuse de Doina Dumbrăveanu-Munteanu, fiica scriitorului, la Editura Cartier a apărut romanul inedit *Iubirea noastră-i ca și ura*, numit de criticul literar Ion Ciocanu „romanul-bombă al anului 2015”.

„Cu eroii săi autorul se comportă de la egal la egal, fără falsă condescendență, pe alocuri chiar necruțătoare. Dar pentru fiecare găsește culori și nuanțe, descoperă coclauri neumbrate și tainițe dintre cele mai neștiute.”

Alexandru GROMOV

CARTIER POPULAR

Victor DUMBRĂVEANU

Numește fericirea altfel

Roman

Ediția a II-a

25 CARTIER

Din 1995, în toate librăriile bune

Cuprins

Partea I: NUMEȘTE FERICIREA ALTFEL	5
--	---

Partea a II-a: NESOMNUL BĂRBAȚILOR	219
--	-----

1. La răspântia unei toamne noi	221
2. O poveste pentru adulți	225
3. Drăgălina în rol de detectiv	232
4. Fumul dulce și amar al baștinei	243
5. Apa și pietrele	261
6. Nerăbdările	271
7. Cântecul lui Laurențiu	278
8. Întâlniri de drumuri lungi	290
9. Între două femei	301
10. Noutatea	312
11. Apă neîncepută în răsărit de lună nouă	318
12. Singurătate în larg de țară	329
13. Cheia	340
14. Fluturile de lumină al nădejzii	351
15. Fâșii de umbră, fâșii de soare	363
16. Prieteni și străini	371
17. Plângerea	383
18. Fereastra cu o sută de stele	400
19. Autorul răvașului anonim	414
20. Nesomnul celor fericiți	429

La un moment dat rămân doar cuvintele. Totul se scurge într-un torent nesfârșit în ieri, în alaltăieri, în amintire se scurge, se șterge și în uitare coboară. Se topește omul, îi dispare mai întâi fața, ochii, gestul larg, i se sting ultimii pași și totul se transformă în alb, de parcă cerul atâta așteaptă – să dispară omul și el să se apuce de nins! Ninge cu ce i se nimerește – cu fulgi frumoși, cu ceață de lapte, cu scrum, la urma urmei cu flori de cireș ninge. Și acoperă totul: și față, și ochi, și gest, și urmele ultimilor pași ce se depărtează în nesfârșit. Totul șterge cu o crâncenă ușurință uitarea, dar cuvintele rămân. Rămân să poarte însemnul clipelor, ai căror prizonieri suntem din vreme în vreme. Și nu e nimic mai strașnic decât viața acestor cuvinte care ne cuprind întru totul, ne polarizează oarecum existența.

Curioasă viață au cuvintele. Rânduite într-un fel anume, ele pot alcătui un cântec, o poezie, o declarație de dragoste, un jurământ de credință, dar aceleași cuvinte pot deruta o viață, pot uide un vis, pot călca în picioare o făgăduință, un legământ.

De câte ori Ana Plăieșu se întoarce cu gândul la Andrei, totdeauna își amintește doar cuvintele pe care i le spunea. Uneori i se pare că atunci când vorbea Andrei, un alt om i se cuibărea în suflet. Și Ana îl credea. Și acum l-ar crede, dacă n-ar fi fost ultima lor întâlnire, când Ana, coborând dintr-o amețelă parcă, răzbătuse cu privirea dincolo de cuvinte.

Și până la acea ultimă întâlnire au fost ani mulți, a fost o viață uimitoare, de necrezut.

Dar ea a existat și o mărturie a acelei vieți sunt cuvintele ce s-au încrustat în sufletul Anei și nicio putere din lume nu ar fi în stare să i le șteargă. Poate el, Andrei, demult le-a uitat, cu siguranță că le-a uitat, dar Ana a știut să le păstreze, le-a răsfirat din vreme în vreme, a suflat praful de pe ele și acum le are intacte, așa cum le-a rostit cândva Andrei. Împovărată de aceste gânduri, intră în camera de primire din blocul administrativ al uzinei. I se rezervase o odaie pentru primirea vizitatorilor, pe care Ana o aranjase cu gust.

Lăsase lucrul și observase privirile cu înțelesuri ale unor femei din secție. Avea zi de primire. Unica în întreaga săptămână.

Intră în odaie cu câteva minute mai înainte de ora patru. Își scoase pardesiul, îl prinse cu grijă în cuier, apoi se dezbrobodi de baticul înflorat, legându-l ușor la gât. Se privi în oglindă și își aranjă părul. Nu bătea nimeni în ușă, de aceea mai avu timp ca să-și studieze fața. În afară de creionul pentru gene și rujul de buze nu folosea niciun fel de accesorii cosmetice. La cei aproape patruzeci de ani Ana Plăieșu arăta destul de bine. Cele câteva colege de muncă de-o vârstă cu ea o invidiau.

— Ce ți-i, Ană dolofană? Te alintă viața ca pe-un mezin.

— Vorbă de clacă, fetelor. Numai eu știu câte am tras. Dintr-o parte asta, zău, nici nu se vede.

— Dar nici nu e nevoie să se vadă, o întorceau în glumă colegele.

Acestea erau numai vorbele pe care i le spuneau Anei în față, dar, din când în când, mai afla ea și dintr-acelea care se rosteau pe la spate, în lipsa ei. Și ele, acele vorbe, vai, ce-o mai dureau uneori. Căci erau scorniri și neadevăruri și, ajungându-i la urechi, îi tulburau zilele și nopțile.

Acum stătea în fața oglinzii, mângâindu-și pomeții. Degrabă trebuia să-i deschidă ușa un șef de șantier.

Se construia o școală în vecinătate. Avea o plângere de la directorul școlii. Clădirea trebuia dată curând în exploatare, dar în clase cădea tencuiala. Ana a fost de câteva ori la șantier, a fărâmat în pumni tencuiala căzută și și-a dat seama care-i beleaua. Nu era mare specialist în ale zidăriei, dar înțelese că tencuiala a fost sărăcită de ciment. Acum trebuia să se descurce cu acel șef de șantier care avea să intre din clipă în clipă.

Aflase Nicolai Ivanovici Ciocnic, căci așa îi spunea șefului de șantier, că Ana Plăieșu fusese la fața locului și de aceea îi telefonă într-o seară acasă. Voia s-o întâlnească chiar atunci, să-i lămurească cum stau lucrurile, dar Ana refuză. Îi spuse răspicat că nici n-are de gând să-l asculte și, dacă vrea să stea de vorbă, nu are decât să vină joi în orele de primire. Atât. Se auzi o bătaie în ușă. Ana Plăieșu luă loc la masă și strigă: „Da”. Trecu pragul un bărbat între două

vârste. Avea în mână un buchet frumos de flori. Își scoase bereta, ce ascundea un început de chelie. Se fâstăci puțin. Ar fi vrut să-i întindă femeii mâna, dar dreapta îi era ocupată: ținea buchetul.

Ana îl ajută să iasă din încurcătură. Îi spuse să ia loc. Și bărbatul, după ce mulțumi, puse buchetul pe masă în fața Anei.

— Băieții de la șantier vi l-au trimis, se îndreptăți Ciocnic stânjenit.

— Cu ce ocazie? întrebă femeia sever.

— În semn... în semn de recunoștință. Așa mi-au spus. Dar n-o luați în nume de rău.

— De ce s-o iau în nume de rău? Eu n-am primit florile și nici n-am de gând să le primesc. O să le duceți, Nicolai Ivanovici, soției. Nu mă îndoiesc, se va bucura. Aș vrea să aud lămuririle dumneavoastră, tovarășe Ciocnic, – o întoarse Ana Plăieșu oficial.

— Lămurirea mea, cum să vă spun, e scurtă. Este un clenci. Am tencuit pereții iarna. I-am tencuit pe frig...

— Am înțeles, pe frig.

— Da, pe ger i-am tencuit. Clădirea nu se încălzea și tencuiala a înghețat. După ce s-au dezghețat pereții... Ați văzut și dumneavoastră...

Bărbatul a tăcut, iar Ana a început să răsfoiască filele caietului cu însemnări de pe masă.

— Vasăzică, ați lucrat pe timp de iarnă? Pentru dumneavoastră lunile mai-iunie sunt timp de iarnă? V-am înțeles corect?

Ciocnic păli. Înghiți în sec, apoi reuși totuși să spună ceva, deși foarte confuz:

— E o subtilitate... a muncii noastre. Noi avem plan pe care uneori nu-l realizăm. Asta nu-i secret... Așa-i munca. Nu-l realizăm, deoarece n-avem materiale sau nu ne ajung brațe de muncă. Și muncim pe câteva șantiere. Iaca noi construim o școală, un cămin și două case de locuit în același timp. Căci oamenii au nevoie de salariu... Dacă nu-i planul, nu-i nici banul. Și atunci muncitorii pleacă. Ca să-i ținem, facem plan, chiar dacă el nu-i îndeplinit în realitate. Îl facem pe hârtie. La școală am lucrat iarna, dar am scris pe hârtie că am făcut vara... În genere, vara facem câte două

planuri... Iarna abia reușim să realizăm jumătate de plan. Pe frig, doar înțelegeți... E o subtilitate. La școală am lucrat iarna.

— Mă scuzați că vă întrerup. Am înțeles. Vreau să-mi spuneți, o casă de locuit n-ați fi tencuit-o numai cu nisip, iar la școală v-ați permis acest lucru. V-ați gândit că de se întâmplă să cadă tencuiala, să dați vina pe elevii care sunt năzbâțioși și rod la recreație pereții. Ați uitat să puneți ciment în tencuială, iată care-i buba, tovarășe Ciocnic.

— Vreți să spuneți că eu am furat cimentul? se înroși ca un rac Ciocnic. Credeți că dacă purtați insigna de deputat vă e permis să-i faceți hoți pe oamenii cinstiți? Asta n-o să treacă. O să mă plâng mai departe.

— Liniștiți-vă, tovarășe Ciocnic, nu v-am făcut hoț și nici nu-i în dreptul meu să vă judec.

— Dar așa reiese, că eu aș fi furat cimentul. Și dacă l-am furat, înseamnă că-s hoț?

Ana Plăieșu își turnă apă în pahar și o bău cu înghițituri mici. Avea nevoie de timp să se calmeze.

— Nu face să ne certăm. O să anunț Comitetul controlului norodnic¹ și tovarășii de acolo vor limpezi situația.

— Controlul norodnic? Poate rezolvăm altfel. Reparăm noi singuri. Peste o săptămână, – vorbi de data asta cu alt glas Ciocnic.

— Și peste câteva luni să cadă restul tencuiei?

— Nu mai cade, tovarășa Plăieșu. O să vedeți că n-o să cadă. Vă rog, ca pe un om vă rog. Nu e nevoie de control norodnic. Înțelegeți, am familie, doi copii...

— Vă înțeleg. Dar eu mă gândesc și la sutele de copii ce vor învăța în școala ceea.

— Vă rog ca pe dumnezeu, nu comunicați la control.

— Asta o hotărâsc singură.

— Și totuși, tovarășa Plăieșu... La urma urmei, n-o să vă ră-mânem datori... V-o spun eu, Ciocnic. A, ce ziceți?

— Zic, ce-am mai zis. E târziu... La revedere!

— Ciocnic se ridică descurajat. Avea o înfățișare jalnică, nu mai putea spune nimic. Și se depărtă încet spre ușă. Când era gata-gata s-o deschidă, Ana Plăieși îl opri:

— Ați uitat florile.

Bărbatul se întoarse, luă florile de pe masă și ieși grăbit din odaie.

După el au mai intrat vreo câțiva oameni. Cu diferite ofuri. I-a ascultat cu atenție și le-a promis că va interveni în diferite instanțe ca să le rezolve plângerile.

După două ore de primire Ana a ieșit obosită, de parcă ar fi lucrat două schimburi la rând. Era cam indispusă, dar după ce a văzut în coșul de gunoi de lângă ușă acel frumos buchet de flori, dispoziția i se strică cu totul. Ca și în diminețile în care îl conducea pe Andrei.

De fiecare dată îl petrecea până la gară, cu toate că nu-l întâmpina niciodată. Și în orele acelea devremi, când orașul își mai dormea ultimele clipe din somnul din preajma zorilor, Ana Plăieșu, tot așa de una singură, mergea cu tristețea și durerea de mână, cu acrima și pustiul în suflet, mergea spre uzină. Erau zile chinuitoare de lungi, zile când își ieșea din fire pentru un fleac și neplăcerile ei se răsfrângeau numaidecât și asupra altora. Dar nu avea ce face. Era peste puterile ei să reziste.

Andrei pleca greu de lângă ea. Vai, cât de greu mai pleca! Pentru Drăgălina, bunăoară, sosirea lui era deopotrivă cu plecarea. Prezența lui Andrei o intimida, o făcea zgârcită la vorbă. Nu ține minte Ana să-l fi întrebat sau să-l fi rugat ceva. Vorbea de obicei numai Andrei:

— Ce să-și aducă tata, Lina? O păpușă cu păr de pănușă sau un motan de noapte cu ochi de lapte?

— Un motănel, zicea în doi peri Drăgălina. Un motănel viu.

Cu anii răceala dintre tată și fiică creștea tot mai mult.

Nespuse de greu pleca Andrei. Ana ar fi fost în stare să ia jărat în palme, să-i lumineze în întuneric fața, să-i încălzească trupul și suflarea, și buzele să-i încălzească. Iar buzele lui să rostească doar câteva cuvinte. Dar el pleca și la despărțire nu-i spunea nimic.

¹ Organ superior de control care exista în perioada sovietică (până în 1991 – nota red.)

Nu-i spunea când o să revină. Și nici scrisori nu-i trimitea. Căci dacă i-ar fi spus ceva la despărțire, numai decît n-ar fi dovedit să-i spună totul sau ar fi uitat ceva și ar fi trebuit să-i scrie și să-i spună ceea ce uitase. Și de vreme ce i-ar fi scris de cele uitate, i-ar fi scris și despre altele. Andrei de fiecare dată își tăcea despărțirile. Și Anei nu-i rămânea nimic-nimicuța decît acel zgârcit:

— Apoi eu mă duc...

Și pleca într-adevăr. Ana înțelegea că el avea ce spune, dar n-o spunea dintr-o ambiție trufașă, dintr-o încăpățănare sau din altă cauză pe care femeia n-o știa. Și nu-i rămânea nimic din acea noapte petrecută în doi, ori din acele două nopți, împărțite, decît tăcerea.

Odată a întrebato:

— Cu ce rămâi, Ana, după ce plec eu?

Ana a gândit lung răspunsul, cu toate că-l avea la îndemână.

— Cu ce rămân? a repetat Ana. Cu Lina rămân și cu lucrul rămân, și mai rămân, zău, nu știu cu ce...

Acum mergea spre casă, vlăguită mergea. Pe drumul ei din totdeauna. Ca și fiecare om avea un drum al ei. De fapt, îl știa și alții, căci atunci când aveau nevoie de ea, îi ieșeau în întâmpinare, îi spuneau ce aveau de spus. Ar fi putut merge la lucru și îndărăt cu troleibuzul, o stație-două, dar se folosea foarte rar de el – numai atunci când întârzia. De obicei, măsura calea pe jos. Avea un drum calculat minut în minut. Douăsprezece minute de acasă până la uzină și tot atîta calea întoarsă. Mergea de fiecare dată pe aceeași parte a străzii și își schimba calea numai dacă se repara.

Întâlnea aceleași fețe. Uneori îi era rușine că nu-i salută! Nu știa nimic despre ei, nu le cunoștea numele și nici ocupația, dar faptul că îi vedea, le urmărea mersul, îi era de ajuns ca să-și formeze o părere despre acești oameni. Poate era o părere greșită ori o părere foarte și foarte aproximativă, dar Ana Plăieșu ținea la ea. Și dacă cineva ar fi încercat s-o contrazică, ar fi ținut-o morțiș pe a ei.

Erau oamenii orașului ei. Oamenii diferiți. Depărtați oarecum și apropiați în același timp. Oamenii orașului ei... Și Ana Plăieșu îi iubea. Cu o iubire în care putea să încapă ca într-un imens orizont o întreagă omenire, sau cel puțin o bună parte din ea.

Cu totul alta era atitudinea ei față de Andrei. Și nici nume nu găsisese pentru firicelele celea străvezii care i-a legat timp de mai mulți ani. Să fi fost un joc, demult l-ar fi uitat, o glumă să fi fost, ar fi înțeles-o cât de târziu, dar ar fi înțeles-o, o întâmplare să fi fost – parcă ar fi putut Ana Plăieșu să trăiască atîția ani în brațele unei simple întâmplări? Atunci ce a fost, ceea ce a fost să fie între ea și Andrei?

Acum mergea spre casă și nu se putea dumeri. Ce-a fost totuși?

Dincolo de gândul acesta o căută pe Drăgălina. Ar fi vrut s-o găsească acasă, dar nu era sigură că o va găsi. Drăgălina în ultimul timp se schimbaseră. Ar fi vrut s-o aibă mereu alături, să nu-i iasă din cuvânt, așa cum era încă nu demult. Dar nu mai reușea. Se părea că fiica îi spunea totul, îi telefona atunci când zăbovea pe undeva, își cerea voie să plece, când avea nevoie să se ducă la vreo prietenă sau la întîlnire. Și totuși fiica nu-i spunea totul. Ana era convinsă că Drăgălina ascunde câte ceva de ea.

O auzea deseori vorbind la telefon cu prietenele, dar când simțea că ea ascultă, Drăgălina începea:

— O să-ți-o spun când ne vom întîlni. Nu, nu mă întreba mai mult. Mai bine zi, ce ai de gând să-ți coși din materialul cela roz?..

Și Ana înțelegea că fiica are taine față de ea. Își dădea seama că va veni o vreme când dragostea Drăgălinei va trebui să se împartă. Cu trecerea timpului Ana simțea o teamă, o teamă inexplicabilă pentru viitorul Drăgălinei. Era poate acel egoism părintesc ce există în fiecare familie atunci când cresc copiii și sunt gata de plecare de sub aripa mamei și a tatei. Sau poate altceva era?

Pe Drăgălina a crescut-o așa cum a știut mai bine. N-a dezmiertat-o, dar nici la distanță n-a ținut-o. Ce avea mai bun, pentru ea păstra. A încercat chiar s-o ferească de slăbiciunile pe care considera că le are ea, Ana. Dar cine știe dacă a reușit...

Târziu, foarte târziu, s-a prins asupra gândului că o modela pe Drăgălina după asemănarea lui Andrei. Și atunci când și-a dat seama, s-a înfiorat.

Nu era sigură că o va găsi pe Drăgălina acasă. Și începu să se neliniștească fără niciun motiv. Grăbi pasul.

Intră totuși pe la magazin și făcu unele cumpărături. Dar nu zăbovi, ci porni de-a dreptul spre casă. În inimă îi încolți sămburele unei rele presimțiri.

Sui în fugă scările. Și când deschise ușa, o găsi pe Drăgălina în antreu. Mânca o tartină. Ana își scoase pardesiul și își lăsă încălțările. Apoi își cuprinse fiica.

— Te-am căutat, mamă. Peste tot am telefonat.

— Am avut zi de primire. Azi doar e joi... Ce-ai vrut?

— Îmi trebuie legitimația ta. Poimâine va fi un concert de estradă iugoslavă. Și nu poți găsi bilete nicicum.

— Spune-o direct. Ai avut nevoie de legitimație și nu de mine.

— Mamă... Să-ți iau și ție un bilet?

— Nu vreau. Mă asurzesc concertele astea ale voastre. Zgomot și mai mult nimic.

— Ești prea categorică, mamă. Dacă ar fi așa cum spui, nu s-ar bate lumea după bilete.

Ana i-a dat legitimația și Drăgălina a zbughit-o. Din ușă i-a spus mamei că va întârzia.

Și Ana a rămas singură. Trebuia să pregătească ceva de mâncare. Dar era obosită. În general, îi plăcea să se porăiască la bucătărie. Știa să gătească o mulțime de bucate. O învățase și pe Drăgălina. Îi spunea: deprinde-te, puiul mamei, că atunci când vei avea pe cine aștepta, cel mai nimerit e să-l aștepți cu mâncare bună. Că bucatele bune reduc la jumătate certurile din familie. Uneori, când mamă-sa era ocupată, Drăgălina făcea singură mâncare. Dar asta se întâmpla rar. Cel mai des trebuiau ambele la bucătărie și Anei îi făcea o deosebită plăcere să-și urmărească în aceste clipe fiica.

Până mai ieri Drăgălina nu ieșea din cuvântul mamei. Asta a fost până mai ieri. Dar acum își avea cercul ei de prieteni, cercul ei de interese, despre care Ana știa cam tot atât cât știa despre oamenii cu fețe cunoscute, pe care îi întâlnea aproape zilnic în stradă.

Până mai ieri fiica îi povestea cu lux de amănunte despre tot ce se petrecea în școală. Cum se întorcea Ana de la lucru, Drăgălina o așeza pe canapea și începea să-i depene toate istoriile din clasă.

Odată, și acea clipă Ana o ține bine minte, era în clasa a noua, a găsit-o pe Drăgălina mai altfel ca de obicei. Gânditoare o privi

pe mamă-sa drept în ochi, apoi coborî privirea și nu o mai ridică dintr-o carte de pe masă. Ana înțelesese că fata nu citește, ci numai își călătorește privirea printre rânduri.

— S-a întâmplat ceva, Drăgălina? o întrebă Ana.

— Totul e în regulă.

— Și totuși?

O pofti să se așeze alături. Și fiica se așeză. O cuprinse și fiica se lipi moale de pieptul mamei. Ana îi simți sânii tari, îi ridică o suviță de păr de pe frunte. Și în acel moment o văzu mare, gata crescută, îi păru că n-o văzuse de mulți ani și se sperie că o vede mare. Se muștră pe sine, că adică unde i-au fost ochii până acuma de n-a observat că fiica ei, pe care au adus-o împreună cu Andrei de la maternitate mai mică decât buchetul de flori pe care i-l dăruise soțul, se făcuse mare. Mare de tot. Și îi stă supusă la piept și se gândește la neplăcerile ei sau la grijile pe care le are.

O lăsă un timp în pace, apoi se apropie cu buzele de ureche și o întrebă:

— Ce-i cu tine, puiul mamei? Drăgălina a ridicat încet capul și ochii li s-au întâlnit. Ana își zise pentru a câta oară că ochii Drăgălinei sunt ai lui Andrei. Numai ochii i-a împrumutat de la tată-său, restul – și ovalul feței, și tenul, și sprâncenele, și fruntea – sunt ale Anei.

Duios și neliniștit o priveau ochii Drăgălinei.

— Am primit o scrisoare, mamă...

— De la taică-tău? întrebă Ana cu o tremurare în voce.

— Nu de la el. El niciodată n-o să-mi scrie și nici n-are de ce să-mi scrie. – Îi spunea întotdeauna numai el și nu ține minte Ana Plăieșu să-i fi spus vreodată altfel. – De la un băiat...

„Ți-am spus, Ană, că ți-a crescut fata. Au observat băieții că a crescut și îi trimit scrisori. Probabil, e vorba de o scrisoare de dragoste. Iar tu, care o simțeai dulce la piept, care i-ai legat prima fundiță în păr, care i-ai spus că nenea necunoscutul e tăticul, tu n-ai observat la timp că ți-a crescut fata mare. Și dacă ai fată mare, trebuie să te gândești la ea, la viața ei. Căci bine a spus cine a spus: copiii mici aduc griji mici, copiii mari aduc griji mari. Desigur, primul lucru pe care îl vei face, și toate celelalte după aceea, vor avea un singur scop:

s-o știi fericită. Parcă există vreun părinte care dorește să-și afle copilul nefericit? Dar tu, Ană, ai fost fericită? Taci? Nu știi ce să spui. Ocolești răspunsul. Ca și atunci când te-a întrebat Andrei. De fapt, atunci i-ai răspuns bine. Și poate anume din clipa aceea ai devenit tu cu adevărat. Căci până la noaptea de atunci n-ai fost decât o umbră. O umbră pe care a purtat-o Andrei pe unde a vrut. Și tu l-ai urmat supusă în totul și în toate. Se prea poate că de aceea a și plecat, ca să vadă ce-o să faci tu până la urmă, umbra lui. Dumnezeu, iarăși te gândești la tine, la propria ta viață! Ai găsit și tu momentul – atunci când ai descoperit că ți-a crescut fiica și îi dau târcoale băieții. Acum trebuie s-o înțelegi într-un fel și să-i dai un sfat. Zici că ție nu ți-a dat nimeni? Parcă acesta e un argument ca să taci? Ai spus cândva că nu vrei ca Drăgălina să-ți copieze viața. De ce atunci în aceste clipe, când fetei îi e greu, tu faci ce faci și te întorci cu fața spre bine? Parcă nu ți-i limpede și așa că viața ta merge în coborâș. Destinule, oare chiar spre asta mă duci? Am rămas oare numai cu amintirile și atât? Am rămas să cresc nepoți și să mă bucur de bucuriile altora? Bucuriile mele oare au rămas în urmă?”

Dacă viața ar fi fost un tren, Ana Plăieșu s-ar fi rupt din loc, și-ar fi adunat toate puterile și ar fi alergat după acest tren, ar fi tot alergat și numaidecât l-ar fi ajuns! Și chiar dacă n-ar fi fost în stare să-l ajungă, să se agațe de scara ultimului vagon, tot nu s-ar fi oprit, ci ar fi alergat până la cădere. Dar nu! Acum își strânse fiica la piept și începu s-o sărute pe obraji, pe frunte, pe ochi.

— Un băiat dintr-a zecea mi-a scris. Mi-a propus prietenie.

Ana își plecă privirea în jos. Nu putea spune nimic. Nu știa ce să spună. Ar fi vrut să bea un ceai sau măcar o gură de apă, căci i se uscaseră în gât.

— Mă duc să pregătesc un ceai. Vrei?

— Vreau, mamă.

S-a întors peste câteva minute cu două ceșcuțe aburinde. Și-a servit fiica. Drăgălina aștepta sfatul mamei. Dar sfatul ei întârzia.

— L-ai iubit vreodată, mamă?

Întrebarea răsună pe neașteptate din gura Drăgălinei. Și de data aceasta mamă-sa nu era pregătită pentru a răspunde. Și Ana continua să-și bea ceaiul și să-și toarcă un alt fir început de gând.

Cel mai simplu ar fi să-ți răspund „da” sau „nu”. Dar nu pot să-ți răspund astfel. Că de acum ai crescut mare. Dar, deși ai crescut mare, există și pentru tine lucruri pe care nu poți să le înțelegi dintr-odată. Viața mea a fost mult mai complicată decât îți închipui. Și acum, după ce-a trecut atâta vreme, privești altfel lucrurile. M-am simțit bine alături de el. În rest, relațiile noastre au fost foarte complicate. Poate de-atâta că, fiind doi, exista în fond numai unul. Și acest unul era Andrei, tatăl tău. Trăia, deci, numai el, eu eram umbra lui.

— Parcă poate exista ceva de mijloc între dragoste și nedragoste? Eu îmi închipui că nu poate.

— Asta e teorie, draga mea.

— Eu n-o să-l iubesc niciodată pe băiatul care mi-a scris.

— Parcă poți să știi ce va fi mâine? El se poate schimba într-o noapte, poate deveni altul.

— Să se schimbe cum îi trăsnește prin cap. Dar el seamănă cu toți băieții noștri din școală. Nu se deosebește de ei niciun pic. Și mi-a scris doar pentru că toți băieții din clasa lor întrețin prietenie cu fete.

— Ești sigură?

— D-apoi cum. I-a mai propus prietenie unei fete de la noi și ea l-a respins.

— Atunci respinge-l și tu. Sau ți-i rușine?

Ana n-a mai aflat cum l-a respins pe băiatul dintr-a zecea. Dar se bucura că Drăgălina nu mai umbla îngândurată.

Peste vreo câteva săptămâni, elevii din clasele superioare au avut o serată. Drăgălina și-a îmbrăcat o rochie nouă, și-a pieptănat frumos părul și s-a dus la serată. S-a întors târziu și a descuiat ușa gâfâind. Transpirase. Ana s-a oprit neliniștită în fața ei:

— Ce s-a întâmplat?

Drăgălina nu-și putea trage sufletul. Cuvintele i se amestecau în dezordine și respirația sacadată o împiedica să vorbească.

— M-a invitat la dans băiatul acela dintr-a zecea. Am dansat de două ori. M-a întrebat ceva și eu nu i-am răspuns. Iar atunci când a venit să mă ia la dans a treia oară, l-am refuzat. El s-a enfuriat... De l-ai fi văzut... După serată s-a luat după mine, probabil, cu gând să mă bată.

— Ei, chiar să te bată? De ce să te bată?